

Sobre les espècies catalanes del gènere *Dicerca* (col. buprestides)

per

FRANCESC ESPAÑOL

SEGUINT l'estudi dels buprèstids catalans, ens ocuparem en aquesta nota del gènere *Dicerca*, que, juntament amb els *Poecilnota* i *Lampra* (que estudiarem en una altra ocasió), constitueixen el primer grup dels tres en què Kerremans dividí la tribu dels *buprestini* i que està caracteritzat per presentar els epímers del metastern completament al descobert com els *Buprestis*, *Eurythyrea*, *Paratassa*, etc. (segon grup), però es separa netament d'aquests pels seus ulls oblics i sensiblement aproximats en la part superior del cap.

Gènere *DICERCA* Eschsch.

Aquest gènere, fundat per Eschscholtz l'any 1829, està constituït per una trentena d'espècies, escampades per tot Europa, Nord d'Àfrica, Àsia—menys l'Indo-Malàsia—i Amèrica del Nord, formant un conjunt bastant homogeni, la biologia del qual, donada a conèixer per diferents autors, el revela com un enemic temible de les plantacions de *Populus*, *Alnus*, *Salix*, *Fagus* i *Pinus*, principalment.

Kiesenwetter, basant-se en una sèrie de caràcters (estructura del pronot, del prostern, de l'últim segment abdominal en el mascle i la femella, etc.), dividí el gènere *Dicerca* en dos subgèneres: el *Dicerca* pròpiament dit i l'*Argante*, manera de veure que adoptaren Marseul, en la seva *Monografia dels buprèstids*, Reitter, Heyden i Weise, en el *Catalogus coleopterorum Europae*, i alguns altres.

Segons hem pogut deduir de les diferents cites que han arribat al nostre coneixement fins avui, únicament els *Dicerca* pròpiament dits tenien representació dintre la Fauna ibèrica, representació constituïda per tres espècies: el *D. alni*, el *D. aenea* i el *D. berolinensis*, dels quals solament el primer havia estat esmentat de Catalunya. La troballa als voltants de l'ermita de Barà (Tarragona) del *D. (Argante) moesta*, així com la del *D. aenea* en diferents indrets catalans, constitueix l'aportació de dues noves espècies a la llista de buprèstids de Catalunya i de les quals la primera és segurament el primer representant ibèric conegut del subgènere *Argante*. Quant al *D. berolinensis*, malgrat haver estat citat de Logronyo (Navas) i dels Pirineus orientals francesos (Xambeu), fins ara no tenim cap dada que ens permeti incloure'l entre els catalans.

Es coneixen, doncs, actualment, a Catalunya tres representants del gènere *Dicerca*, l'estudi abreujat dels quals fem a continuació:

Dicerca aenea L. Flix (Tarragona), 27-4-1916, Haas leg.; Cervera (Lleida), maig del 1916, Col. Museu; Riu Francolí (Valls), 8-7-1925; Sant Pou (Valls), 4-8-1926, Español leg.; Ports de Tortosa (Tarragona), Balaguer leg.

Per la seva forma curta i ampla i per l'estructura del seu pronot i

èlitres es distingeix fàcilment del *D. alni*, únic amb el qual es podria confondre, car el *D. moesta*, com ja hem dit anteriorment, pertany al subgènere *Argante* i, per tant, morfològicament i, àdhuc, biològicament, es troba bastant allunyat dels seus congèneres catalans.

Marseul l'assenyalà de tot Europa, especialment de les regions meridionals (Espanya, Portugal, França meridional, Itàlia, Turquia i Caucas), del Nord d'Àfrica (Algèria) i de la Rússia asiàtica; posteriorment diferents entomòlegs han anat confirmant les esmentades cites. A Catalunya sembla sentir una marcada preferència vers la part meridional (província de Tarragona), on, sense abundar-hi, és trobat amb una relativa freqüència sobre els troncs dels vells *Populus* i *Salix*, durant la primavera i l'estiu; és precisament en aquests arbres on té lloc l'evolució completa d'aquest insecte.

D. alni Fisch. Ribes de Freser (Girona), Espanol leg.

La seva àrea geogràfica és gairebé la mateixa que la de l'espècie anterior; únicament es diferencia per ésser més marcadament centroeuropea.

Lafuente, en el seu Catàleg, l'esmenta de Portugal (Paulino), dels Pireneus orientals francesos (Béziers) i de Catalunya (Cuni i Villa); però manquen cites de tota la resta d'Espanya.

Les tres localitats catalanes conegudes d'aquesta espècie: Barcelona (Cuni), Lleida (Villa) i Ribes (Espanol), semblen indicar una franca preferència septentrional, tot al contrari del que indicàvem en el *D. aenea*. Res no té d'estrany aquesta particularitat si tenim en compte que el cicle evolutiu del *D. alni* té lloc en els troncs dels verms (*Alnus glutinosa*).

Dicerca (Argante) moesta, F. ermita de Barà (Tarragona), 17-8-26. Espanol leg.

Com ja hem dit anteriorment, presenta una sèrie de caràcters propis que impossibiliten de confondre'l amb cap dels seus congèneres.

Malgrat la seva relativa raresa, és una espècie que podem considerar escampada per gairebé tot Europa, si bé no estan completament d'acord els diferents autors que s'han ocupat de la seva àrea geogràfica, car, mentre Marseul l'assenyalà a Suècia, Finlàndia, Àustria, Saxe i Sicília, això és, adaptat a les diferents latituds europees, altres, com Reitter, el consideren propi de l'Europa central. La nostra opinió és la de Marseul, no solament per trobar-se a Catalunya, sinó també per l'observació que poguérem fer sobre la seva biologia, adaptada a un règim de vida típicament mediterrani i molt veí al que li assenyalà Reitter en la seva Fauna Germànica, amb la sola diferència que, mentre aquest el considera com un enemic del pi rojalet (*Pinus sylvestris*), arbre marcadament centroeuropeu, l'exemplar de Barà fou recollit dintre la soca d'un pi blanc (*Pinus Halepensis*), espècie que habita únicament a la zona mediterrània.

Per acabar només direm que el fet de no tenir fins avui cap notícia de la seva existència al Nord d'Àfrica, ni a la Península ibèrica, ens fa creure que Catalunya constitueix el límit actual de la seva dispersió vers el Sud-Oest.